

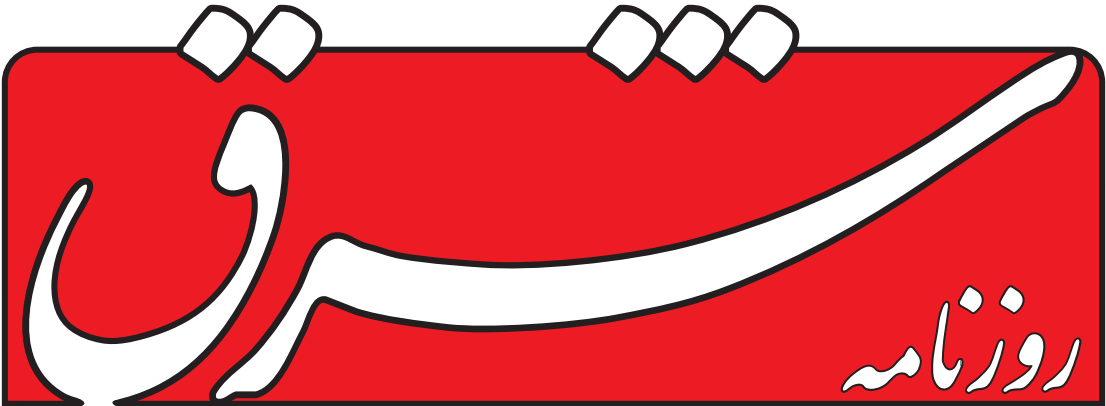

رئیس دولت در گردهمایی رؤسای منتخب نمایندگان ایران انتقادهای رئیسی از سفرای ایران در کشورهای همسایه

گروه دیپلماسی: روز گذشته ابراهیم رئیسی، رئیس دولت سیزدهم، در جمع سفرا و رؤسای نمایندگی‌های ایران در کشورهای همسایه از وضعیت ارتباطات تجاری و اقتصادی و دیپلماتیک کشور گلایه کرد و از سفرا خواست که تلاش خود...

صفحه ۴

یکشنبه ۲۱ آذر ۱۴۰۰ • ۷ جمادی‌الاول ۱۴۴۳ • ۱۲ دسامبر ۲۰۲۱

سخنگوی وزارت امور خارجه خبر داد:

سند جامع همکاری ۲۰ ساله با روسیه منتظر مجوز دولت

گروه دیپلماسی: سخنگوی وزارت امور خارجه گفت: ان‌شاءالله در روزهای آتی در حوزه خنثی‌سازی تحریم‌ها خبرهای بهتری در راه خواهد بود. سعید خطیب‌زاده با بیان اینکه در جریان تعامل و همکاری با کشورهای همسایه...

صفحه ۴

سال نوزدهم • شماره ۴۱۶۷ • ۱۲ صفحه • ۷۰۰۰ تومان

تترها

قوانین بی‌صاحب

نگاهی بر مجموعه قوانین مهمی که هرگز به‌درستی اجرا نشدند

صفحه ۲

ورود لوازم خانگی کره‌ای بر دوش کولبر هم ممنوع شد

صفحه ۵

دوره‌فتم مذاکرات احیای توافق هسته‌ای دروین

مذاکره در سکوت خبری

صفحه ۴

محمد مهاجرى:

دولت به این نتیجه خواهد رسید که مملکت‌داری سخت است

صفحه ۲

علی دایی احمدی‌نژاد تأیید بعد از ۱۲ سال!

صفحه ۱۱

حرف اول

یکی سؤال مرا پاسخ گوید!

سیدجمال هادیان‌طباطبائی‌زواره

هفته گذشته دوره ۱۶ ساله صدراعظمی آنگلا مرکل پس از چهار دوره پیاپی رسماً به پایان رسید و این سیاست‌مدار آلمانی مسئولیت خود را به اولاف شولتس واگذار کرد. خداحافظی تنها صدراعظم زن آلمان با ادای احترام کم‌نظیر مردم، احزاب و سیاستمداران آلمانی به شخصیت ویژه او تاریخی شد. مرکل با عزت و افتخار کنار رفت. همه طرف‌های سیاسی شخصیت تأثیرگذار او را ستودند، برایش مراسم بزرگداشت گرفتند و به احترامش ایستادند و کف زدند. ارتش آلمان نیز در مراسم ویژه‌ای همراه با مارش نظامی با صدراعظم خداحافظی کرد تا این بدرقه باشکوه برای مرکل ۶۷ ساله که نزدیک به چهار دهه در سیاست و مناصب بالای قدرت بود در آستانه بازنشستگی لحنظاتی احساسی و توأم با رضایت قلبی رقم زند.

البته برای کسی چون او بازنشستگی مفهومی نخواهد داشت و همچنان در عرصه سیاسی آلمان تأثیرگذار خواهد بود. آنگلا استعداد خود را از زمان دانش‌آموزی بروز داد. دختر پادشاه هامبورگ به ریاضیات، فیزیک و شیمی علاقه زیادی داشت و زبان روسی را خیلی خوب فرا گرفته بود. او در ۱۹۸۶ به دکتری خود در شیمی کوانتومی را دریافت کرد تا به‌تدریج با ورود به فعالیت‌های حزبی نشانه‌های بروز سیاست‌مداری بزرگ در وجودش نمایان شود. مرکل یکی از طولانی‌ترین دوره‌های صدارت در نظام سیاسی آلمان را دارد. تحلیلگران سیاسی او را سیاست‌مداری باهوش، متین، دقیق، عمل‌گرا و موفق می‌دانند. از مرکل در طول مدت زمامداری‌اش بر آلمان، بارها با نام قدرتمندترین زن جهان یاد شد و بسیاری از تحلیلگران، او را رهبر جهان آزاد توصیف کردند. مجله فوربز ۱۰ بار او را دومین شخص قدرتمند جهان نامید و در سال ۲۰۱۵ نیز از سوی مجله تایمز به‌عنوان شخصیت سال برگزیده شد. او تنها صدراعظم زن در آلمان بود و از ۲۶ مارس ۲۰۱۴ تا هفته قبل رکورد طولانی‌ترین دوره تصدی دولت در بین سران کشورهای عضو اتحادیه اروپا را از آن خود کرد. مرکل هرچند نتوانست رکورد زمان صدارت پدر سیاسی‌اش، هلموت کهل را بشکند، اما شهرت و شخصیت او و بدرقه و مشایعت متفاوتش از کهل و تمامی صدراعظم‌های پیشین آلمان فراتر رفت. او مثل اغلب سیاستمداران و هم‌کوسانتاش در آلمان، برای دوران بازنشستگی هیچ دیغدغه مالی نخواهد داشت. حقوق بازنشستگی دائمی آنگلا مرکل با توجه به سمت‌هایی که در دوران فعالیت‌های حزبی و سیاسی داشته است، تعیین می‌شود.

ادامه در صفحه ۸

فقه احزاب یا مشاوره فقها؟

واکنش موسوی تبریزی به سخنان آیت‌الله اراکی

در نهایت به اختلاف و انحلال این حزب در دهه ۶۰ انجامید. شاید شبیه‌ترین حزب سیاسی ایران به مدلی که آیت‌الله اراکی مدنظرش است، در حال حاضر جبهه پایداری باشد؛ جریانی که در حزب‌خواندن خودش البته دچار نوعی دوگانگی و سردرگمی است؛ از یک سو درخواست ثبت به‌عنوان حزب به وزارت کشور می‌دهد و از سوی دیگر می‌گوید مدل حزب‌ورزی‌اش متفاوت است و به پدر معنوی‌اش آیت‌الله مصباح‌یزدی اقتدا می‌کند که چندان با حزب میانه‌ای نداشت و حتی آرای او علیه آن بود.

مشروح گزارش را در صفحه ۳ بخوانید

احزاب فقهی یا فقه احزاب؟ رابطه حزب و فقه در ساختار مردم‌سالار امکان‌پذیر چگونه تعریف می‌شود؟ آیت‌الله محسن اراکی اخیراً در کنفرانس حزب مؤتلفه گفته است: «شاید لازم باشد در حوزه‌ها فقه تشکیلات و احزاب محقق شود. قبل از اینکه احزاب به وجود آیند باید فقه احزاب شکل بگیرد و پایه تمام این‌ها فقه الهی است. باید از حوزه‌ها خواسته شود که به چنین مسئله‌ای بپردازند.» زمانی سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی آیت‌الله راستی‌کاشانی را به‌عنوان نماینده امام درون خود پذیرفته بود تا تصمیماتش شبانه‌های غیرشرعی نداشته باشد که البته این تجربه

حواشی مسابقه‌ندادن حسن یزدانی در لیگ کشتی:

۱۰ یا ۳۰ میلیون
واقعیت چیست؟

صفحه ۱۱

یادداشت

از فرقه دموکرات آذربایجان تا شهر شوشی

صدور قطع‌نامه‌های بی‌دری دربارۀ ایران شده بود. شوروی نیز ابتدا توسط روزولت و سپس ترومن تحت فشار قرار داشت. قوام با ریسک بالا با بخشی از تقاضاهای دموکرات‌های مستقر در تبریز موافقت و با شوروی نیز بر سر تأسیس شرکت مشترک نفتی موافقت اولیه‌ای کرده بود. در این شرایط پیگیری‌های نمایندگی ایران در شوروی امنیت و نیز با مخالفت شاه با بخشی از ریسک قوام و نیز پیگیری‌های جورج آلن سفیر تازه منصوب آمریکا در تهران عملاً شوروی تحت فشار قرار گرفت و در نهایت در اردیبهشت ۱۳۲۵ مجبور به تخلیه خاک ایران شد. در این دوره حفظ تمامیت ارضی ایران در شرایط دشواری قرار داشت. فرایند تأسیس فرقه دموکرات آذربایجان و حزب دموکرات کردستان ایران و تأسیس دو جریان قوم‌گرا در شمال غرب ایران نیازمند بازبینی اسناد تاریخی فراوانی است. چرایی خروج نیروهای شوروی نیز نیازمند دسترسی به اسناد تاریخی آرشیوهای اتحاد جماهیر شوروی است. با ۷۵ سالگی خروج ارتش شوروی از ایران و سپس اضمحلال فرقه دموکرات آذربایجان بخشی از اسناد تاریخی کشور و نیز بخش مهمی از اسناد تاریخی دولت‌های انگلیس و آمریکا درباره این موضوع سرنوشت‌ساز برای ایران یعنی ظهور و سقوط جریان‌های تجزیه‌طلب براساخته شوروی منتشر شده است. متأسفانه آگاهی ما درباره اسناد شوروی بسیار محدود و تقریباً در حد صفر بود. با فروریاشی شوروی این امکان برای کشور فراهم شد تا بتوان بخشی از اسناد آرشیوهای شوروی با محوریت ایران و احزاب ایرانی مانند حزب توده و نیز فرقه دموکرات آذربایجان و جمهوری مهاباد را به ایران منتقل کرد و دست وابستگان تاریخ‌ساز را ورکود. این مهم شوربختانه در کانون توجه مسئولان مربوطه در کشور در وزارت امور خارجه و نیز مراکز سندی کشور قرار نداشت و این فرصت با سازمان‌یابی دوباره دولت روسیه از دست رفت. دو دهه گذشته یکی از سیاستمداران و نویسندگان جمهوری آذربایجان به نام جمیل حسنیللی بخشی از اسناد آرشیوهای حزب کمونیست شوروی درباره تأسیس و فعالیت‌های فرقه دموکرات آذربایجان را در کتاب آذربایجان ایران، آغاز جنگ سرد منتشر کرده است. این اسناد با تاریکی‌های این رویداد تاریخی نوری افکند و در اطلاعات تاریخی ما درباره این رویداد تاریخی افزوده است. سپس حسنیللی تعدادی از اسناد دخالت‌های شوروی در تشکیل و سپس ادامه حیات فرقه دموکرات آذربایجان را از طریق مؤسسه ولسون در آمریکا که روی جنگ سرد تمرکز دارد، منتشر کرد.

ادامه در صفحه ۱۰

حامد خانجانی

یادداشت

ساختمان‌های نایمن و تهدید زلزله

۳۶ آیین‌نامه اجرائی قانون. به عبارتی زنجیره‌ای از نظارت‌ها وجود دارد تا بناهایی که در شهرها و روستاهای کشور براساس صدور پروانه ساختمانی و شهرداری‌ها و دهیاری‌ها ساخته می‌شود، منطبق بر استانداردها باشند. البته مورد آخر یعنی نظارت‌های مردمی وابسته به عامل دیگری است که آن «اطلاع و آگاهی عمومی از قوانین و مقررات» این حوزه است. ماده ۳۷ آیین‌نامه اجرای ماده ۳۳ قانون مذکور اطلاع‌رسانی و آگاهی بخشی عمومی رسانه را نیز بر عهده «وزارت راه و شهرسازی» قرار داده است. با وجود موارد نظارتی فوق اما چگونه است که در مرکز کشور و در مناطق بیست‌ودوگانه شهرداری تهران، شهری که قیمت متوسط مسکن در آن بیش از ۳۰ میلیون تومان است، در پاییز ۱۴۰۰ یعنی ۲۵ سال بعد از تصویب قانون نظام مهندسی همچنان ساختمان‌هایی ساخته می‌شود؟ به‌عنوان یک مهندس عمران و پژوهشگر مسائل شهری در روزهای اخیر از ساختمانی در منطقه ۱۹ تهران بازدید کردم که پروانه و نقشه‌های مصوب آن برای پنج طبقه در نظر گرفته شده بود، ولی مالک آن، «نظارت بر حسن انجام خدمات مهندسی اشخاص حقیقی و حقوقی» توسط سازمان نظام مهندسی براساس ماده ۱۵ و «نظارت بر نحوه اجرای ضوابط شهرسازی و مقررات ساختمانی توسط کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی، سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی و غیردولتی» مطابق ماده

ادامه در صفحه ۹

شرق برای سال ۱۴۰۱ منتشر می‌کند

سر رسید «عصر حرکت»

برای سال ۱۴۰۱ «شرق» این بار با سر رسید

«عصر حرکت» میزبان مخاطبان خود خواهد بود

تا بر حسب یک سنت چند ساله با دقایق یک روز شمار

تداوم حضور در کنار مخاطبان‌ش را تجربه کند.

سرمقاله

«چگونه می‌اندیشیم؟»؛ برجام

کیومرث اشترینان

نهادینه‌شدن تحریم‌ها در نظام سیاسی-اقتصادی بین‌الملل یک تهدید جدی برای ایران است؛ شاید حتی بیش از خطر جنگ. برجام پرونده‌ای ملی و تاریخی است. ظلم انکارناپذیری بر ما روا می‌شود. همه ما موظفیم هرچه در توان داریم، برای حل این مشکل حیاتی تلاش کنیم. البته خطر نوشتن در چنین امور مهمی این است که انسان نگران است که مبدا مطلبی بنویسد که اشتباه باشد و تأثیر منفی هرچند اندکی بر منافع ملی داشته باشد. از این‌رو اختصار و پرده‌پوشی را در این نوشتار در پیش می‌گیرم تا صرفاً با مخاطبان خاصی در جامعه سیاسی ارتباط برقرار کنم. در هر صورت چنین مطالبی را باید به‌عنوان یک پیش‌نویس برای مباحثه و غنی‌شدن فضای گفت‌وگو تلقی کرد و نه یک اظهارنظر نهایی. نوشتن در چنین موضوعاتی حزم و احتیاط فراوان می‌طلبد. دانش ما از پیچیدگی روابط بین‌الملل اندک است و باید هم‌افزایی کنیم تا قدری بر این پیچیدگی فائق آییم. یک پرسش مهم برای تصمیم‌گیران و مذاکره‌کنندگان ما این است که چگونه و با چه فرایندها و قواعدی به برجام می‌اندیشیم؟ دستگاه فکری دیوان‌سالاری ما چه ویژگی‌هایی دارد؟ اساساً از چه منظره‌هایی می‌توان به برجام نگریست؟ هر منطقی دستاورد خود را دارد و ضروری است این نگاه‌ها مدیریت شود. مجموعه‌ای از نگاه‌های داخلی و خارجی وجود دارد که این پرونده را نه تنها از حیث ملی و بین‌المللی بلکه از حیث «آکادمیک» و نظریه‌های تصمیم‌گیری منحصربه‌فرد کرده است. این منظرها و فرایندهای تصمیم‌گیری چیست و چگونه شناسایی آنها می‌تواند به گره‌گشایی بینجامد؟ به نظر به اهمیت چنین پرسش‌هایی بی‌نبرده‌ایم. شاید پاسخ به این پرسش ساده باشد؛ اما مشکل ما این است که به موضوعات ساده توجه نمی‌کنیم. اغلب تصور می‌کنیم که پاسخ‌ها باید فلسفی یا تجربیدی باشد تا قوی و قاطع باشد. به هر حال من سعی می‌کنم که بخشی از پاسخ‌های ما و تنها بخشی از پاسخ‌ها را، بیان کنم. منظره‌های گوناگونی برای فکرکردن به برجام پیش‌رو ماست که باید یک‌به‌یک آنها را برشماییم؛ منظر اقتصادی، حیثیتی، ایدئولوژیک، حقوقی، سیاسی، بین‌المللی و... . گونه‌شناسی منظرها در رویکردی کاربردی و عملیاتی و از حیث نظم فکری به کار ما می‌آید. به‌ویژه آنکه برخی از سیاستمداران و سیاست‌گذاران و فعالان سیاسی و رسانه‌ای ما ابهام در اندیشیدن دارند. گاهی پیش می‌آید که همه چیز را با یکدیگر در هم می‌آمیزیم و نمی‌توانیم «الهام فالاهم» کنیم. به نظر من یکی از ویژگی‌های نمایان در فرهنگ ماست. گویی ایهام و استعاره و مجاز و کنایه که در شعر شیرین پارسی فراوان است. به نحوه تفکر اجتماعی و سیاسی‌مان هم کشیده شده است. نه‌تنها سخن‌گفتن بلکه گاهی روش اندیشیدن ما نیز وجهی درهم‌آمیخته و مغشوش دارد. البته این سخن مطلق نیست و شامل همگان نمی‌شود؛ اما حداقل می‌توان گفت شمار درخور توجهی از ما ایرانیان و از جمله شماری از سیاستمداران و مدیران چنین ویژگی‌هایی دارند. توان تفکیک امور و شناسایی پایه اصلی مطالبات ملی در مذاکرات بسیار مهم است. یکی از منظره‌هایی که در این نوشتار ارائه می‌کنم، برداشت ما و روش اندیشیدن ما به نظام سیاسی آمریکا و روابط بین‌الملل و ماهیت چالش هسته‌ای است. ما چگونه به آمریکا می‌نگریم؟ تصور برخی از ما از نظام سیاسی آمریکا چنین است که جمهوری‌خواه و دموکرات تفاسوت‌چندانی از حیث رابطه با ایران ندارند. این سخن درستی است؛ اما نتیجه‌ای که از آن می‌گیریم، چندان دقیق نیست.

ادامه در صفحه ۲

هر سه شنبه با «شرق»

فضای شنیداری «روزنامه شرق» و «شبکه شرق»

شرق را در «کلاب‌هاوس» دنبال کنید

clubhouse

